

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un jum. . 12 «
 Pe o lună . 2 «
 Ziar de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . 10 Cor.
 Ziar de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 60 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák-Ferencz utca 20,
 INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscrise nu se în-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Egheonia amenințată.

Ingrijorarea adâncă de soarta aspirațiilor panungurești, amenințate acum de suflarea mai viguroasă a politicii monarchice, stoarce ziarului »Budapesti Hirlap«, ziarul care a răsfânt totdeauna, singur, nota de sinceritate a politicii ungurești, o mărturisire foarte prețioasă. Mărturisirea aceasta vine tocmai la timp, căci intențiunile salutare ale coroanei sunt pe cale să rățăcească iarăși în dedalul stărilor politice din Ungaria, a căror noimă, durere, pare a nu fi încă deplin înțeleasă la Viena, căci altcum o mare parte a presei vieneze, — chiar și cea vădit monarchică — n'ar stărui, c'un zel într'adevăr vrednic de-o cauză mai bună, pentru menținerea coaliției ungurești, conștiința acestei tovărășii politice a oligarhilor reacționari și șovinisti, o misiune atât de generoasă cum e cea a legiferării votului universal direct, egal și secret.

Reunindu-se factorii cari au potențat la culme desfrâul politic în Ungaria, s'ar perpetua fatal primejdia ce comportă stările create de acest desfrâu pentru existența monarchiei. Dacă nu s'au duminat încă asupra acestei primejdii, sferile politice din Viena, și dacă vor să mai amâne o socoteală definitivă cu eghemonii noștri, mărturisirea din »B. H.« — presupunând că ecoul ei se va repercuta și la Viena — le va risipi credem și cea din urmă îndoială în aceasta privință.

Care a fost adică rostul coaliției? Asupra acestui punct organul imperialismului unguresc ne lămurește pe deplin. Lupta, pe care o porniseră partidele ungurești, într'un moment când năzuințele »obraznice« ale politicii centraliste deveniseră manifeste, avea ca țintă să apere autonomia națională a Ungariei, să elupte în baza articolului de lege XII din 1867 armata ungurească, cu ofițeri, limbă de serviciu și comandă ungurească, să obțină autonomia economică a Ungariei, independența creditului și teritoriul ei vamal separat. Acesta era copul ascuns al pactului din 1905, acest program utopic a fost mobilul așazisei rezistențe naționale din care a răsărit coaliția.

Dar coaliția n'a realizat nimic din toate acestea, ci ea s'a desfăcut în părțile ei constitutive într'un timp, când năzuințele centraliste din Austria, departe de a fi încetate, se manifestă cu o vigoare nemai pomenită și vor să întunece chimera seculară a eghemoniilor noștri.

Mai mult ca oricând partidele ungurești trebuie să-și dea mâna de împăcare și cu forțe unite să înfrunte tendințele centraliste, cari amenință azi steaua eghemoniei ungurești în Ungaria. Azi dinastia voiește să încarce noi poveri militare asupra țării; prin anexarea Bosniei, ea încearcă să preschimbe dualismul în trialism, creiând astfel o primejdie statornică pentru întregitatea lui teritorială; sub pretextul autonomiilor bisericesti și al libertății confesionale, ea organizează elementele disolvante (pe naționalități) în biserici naționale și le asmuță asupra sta-

tului; ea îngăduie ca bărbații politici, presa și parlamentele străine să se ingireze în chestiunile interne ale Ungariei, ca de pildă în chestiunea reformei electorale și, în sfârșit, ea amenință pe unguri, că dacă n'ar da ascultare presiunii din afară, le va trimite iarăși un guvern anticonstituțional, care să-i înfrângă.

Când perspectiva eghemoniei ungurești e atât de desolantă, e de suprema datorie națională a șefilor politici unguri să nu cedeze nici un paș din terenul cucerit prin lupte grele, și ei își vor și reveni din vreme la conștiința acestei datorii, căci — după cum a zis Apponyi la groapa istoriografului Thaly — »dacă ungurii ar trage linia mediară de-alungul fluctuațiilor de propășire și de recădere națională, de pace și de războiri, de libertate și de opresiune, linia aceasta ar arăta o direcțiune de continuă înălțare. Propășirea se face încet, cu o grozavă risipă a forțelor, e însă sigură și de neînfruntat«.

Așa glăsuiește goarna aspirațiilor ungurești și ceice vor renașterea coaliției — să ia aminte. Nici unul dintre guvernele câte au trăit din mila concesiilor împărătești n'a prădat mai mult libertățile constituționale în țara aceasta și nici unul n'a încercat atentate mai pe față împotriva dinastiei, ca guvernul coaliționist. Dacă dinastia dorește să abată pentru totdeauna primejdia năzuințelor ungurești, și dacă a recunoscut adevărul că acordând și pe mai departe »mână liberă« eghemoniilor noștri, »stâlpii monarchiei în Ungaria« se vor prăbuși de urgia șovinismului un-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Idilă.

Visează macul și cicoarea

In șoapta lanului de grâu;

Pierdută 'n spice pân' la brâu,

Doinește trist secerătoarea:

»...Frunzuliță de trifoi,

Măi bădică dela oi,

N'ai mai fost de mult la noi...«

O clipă liniștea-i stăpână

Pe câmpuri și păduri de tei,

Și dulce, blând, la doina ei

Răspunde fluer dela stână.

(»Lucașărul«).

Ecaterina Plitiș.

O dragoste din tinerețe a lui Goethe.

— Käthchen Schönkopf. —

De Horia Petra-Petrescu.

E o nespasă plăcere să te plimbi printr'un cimitir părăsit. Te așezi pe o bancă umbrită de castani sau tei, privești împrejurimea ta cu întreagă atențiunea — căci te îndeamnă la aceasta liniștea desăvârșită, care planează prin aier și mormintele împodobite de mâna omenească sau de mâna naturii — și o întreagă filosofie a vieții și-se desprinde, dacă-ți dai puțină osteneală.

Nu m'a indispus nici când împrejurimea aceasta a mormintelor, ba o căutam și o caut de multe ori, căci îmi dă fiori, cari nu-i putem înțelege bine, decât numai aici. În apropierea dălmelor ăstora de pământ și a sarcofagelor de prin cavourile familiare — și-se desprinde mai bine monologul lui Hamlet, asupra întrebării: »A fi sau a nu fi...«

Plimbarea mea cea mai iubită a fost, lunile trecute, în un cimitir din Lipsca: *cimitirul sfântului Ioan*. (St. Johannesfriedhof). De zeci de ani nu se mai îngroapă nimenea în cimitirul sfântului Ioan. Palma de loc a stat în drum circulației din oraș — căci se află tocmai în inima orașului. Inceput pe încetul a început să fie prefăcută în parcuri publice, unde se joacă copiii gălăgioși și-și spun povești bunele și părechile sentimentale.

Era pericol ca să dispară cu desăvârșire acest lăcaș al morților — când s'a pornit un glas de protestare din partea unor oameni cu greutate la

vorbă. Frumusețea cimitirului *trebuia* păstrată, memoria celor morți ținută neștirbită, chiar și în forma ei externă. Și astfel s'a salvat o parte a cimitirului. De acum pot să doarmă liniștiți luptătorii din timpurile napoleonene și mama lui Richard Wagner, și scriitorul Benedix și — iubita din tinerețe a lui Goethe.

Ceeace mă atrăgea mai mult în cimitirul acesta era această iubită din tinerețe a lui Goethe. Mă plimbam de zeci de ori pe lângă mormântul ei simplu. Cu cât mă plimbam mai mult pe aici, și cu cât citeam mai mult poeziile din tinerețe ale lui Goethe, pe lângă scrisorile lui de pe atunci, cu atât îmi venea mai aproape fetița birtașului din Lipsca. Căci »iubita« lui, (dacă se poate vorbi de iubire la o prietenie înfocată din tinerețe), iubita lui a fost fata birtașului Schönkopf, care avea o prăvălie de vinuri pe Brühl, o stradă, doi pași dela locuința mea.

Goethe ca student, scrie din Lipsca, unui prieten al său, fiul unui patrician din Frankfurt: »Iubesc o fată fără de poziție și fără de avere și abea acum simțesc eu pentru întâia dată fericirea, ce-o aduce o adevărată iubire. N'am să mulțămesc bunătatea ei față de mine micilor și ticăloaselor tracaserii (hărțuleli) ale amarezului; ci am ajuns la ea numai în urma caracterului și a inimii mele. N'am lipsă de cadouri, ca să o țin în favorul meu«.

Goethe era atunci în primii ani de universitate. Implinise 16 ani, când a ajuns în Lipsca (1765). Pentru prima-ora în liber, lipsit de tutela părinților săi.

Locuiește în »Grosse Feuerkugel«, lângă universitate; după ce e batjocorit din pricina haine-

guresc», nu va înerece reforma electorală mânilor sacrilege ale coaliției.

Chemat la viață parlamentul popoarelor în Ungaria, eghemonia politică a ungarilor s'ar menține totuși în baza raporturilor inegale de putere, dar creându se și pentru celelalte neamuri condițiile prosperării pe toate terenele, s'ar săvârși astfel dela sine garanțiile de existență ale monarhiei, în cadrul unei proporții armonice și juste a factorilor cari o alcătuiesc.

Noul președinte al Curții de Casație. În monitorul oficial de ieri din Budapesta a apărut autograful împărătesc prin care ministrul justiției d. Anton Günther este numit președinte al Curții de Casație. Interimatul dela justiție îl va ține primul-ministru d. Wekerle. Prin plecarea dlui Günther sub care »Calvarul« nostru a crescut enorm, noi românii dacă nu pierdem nimic, nici nu câștigăm decât nădejdea de a căpăta alt — Günther.

Sinodul episcopesc sârbesc care a fost convocat pe zilele trecute nu s'a putut ține din cauză că nu s'au prezintat decât doi din cei șapte episcopi ai bisericii sârbești. Sinodul a fost amânat pe alt termen.

Curajoși și sărbii ăștia, măcar că nu au fost la statuia lui Kossuth.

Lupta pentru legea Kolisko-Axmann. Față cu progresele crescânde ale cehilor în provincia Austria-de-jos, dieta provincială aduse o lege, numită după inițiatorii ei legea Kolisko-Axmann, prin care limba germană se declara ca singura limbă de predare în școlile publice din Austria-de-jos. Sancțiunea legii a întârziat însă mult și după multe trăgări, guvernul austriac e hotărât să nu propuie legea spre sancțiunea prealabilă a împăratului. Motivul ar fi că legea ar înfrânge legea generală de naționalitate din Austria, căci ar jigni drepturile unei limbi care în provincie e uzată (termenul oficial e: *landesüblich*). Hotărârea asta a stârnit mare indignare printre germani și s'au hotărât mari manifestații cari îngrijesc guvernul.

or demodate, aduse din Frankfurt, se îmbracă după ultima modă, încât face concurență tuturor Don Juanilor; întreprinde plimbări dese; petrece de minune prin birturile din apropierea orașului (prin Raschwitz, Connewitz și Gohlis); se îmbată câte-odată zdravăn, și se ocupă foarte, dar foarte puțin cu studiul, la care s'a înscris la universitate. Cu atât mai des cercetează restaurantul »Auerbachs Hof«, locul de întâlnire al elitei de pe atunci, pe care l-a imortalizat mai apoi în »Faust«.

Prima lui dragoste e *Anna Katharina Schönkopf*. Se cunoaște cu ea din întâmplare. Un avocat, prieten cu Goethe, îl duce odată să prânzească la Schönkopf. Aici se întâlneau, mai cu seamă pe timpul târgului anual, cei din Frankfurt, fiindcă nevasta lui Schönkopf era din Frankfurt și avea cunoștințe multe în orașul ei natal. Vre-o câțiva intimi veneau sările la părechea prietenoasă, care trăia din vânzarea vinurilor, gustau câte ceva, beau și-și petreceau ca la ei acasă.

De atunci încolo e privit și Goethe ca un prieten al casei. Ce l atrăgea pe dânsul mai mult? Fata lor.

»Fata casei«, scrie el într'alt loc, »îmi plăcu mult. Era o fată drăguță, curățică, care îmi dete prilejul să schimb priviri prietinoase, o plăcere, pe care nu o căutasem, dar nici nu o găsisem de când am avut nenorocirea cu Gretchen, (un episod nevinovat din copilărie. — Trad.) Era drăguță, veselă, plină de drăgălășie și atât de plăcută, încât a meritat să fie așezată în dulăpiorul inimii mele câțiva timp ca o iconiță sfântă ce era. O vedeam zilnic, fără de nici o piedică, ea ajuta la gătitul mâncărilor, de cari eram împărțăsit eu; și

Pentru autonomia națională. Partidul ruten din Austria a ținut o adunare de alegători în Rotoka (Bucovina) la care au azistat deputații Wassilko, Lukaszewicz, Phulesc, Semoka, Spânul. Adunarea a votat o moțiune cerând autonomia națională prin care chestiile naționale s'ar înălțura în parlament. Rutenii vor ca parlamentul austriac să lucreze, și declară că nu pot adera la obstrucția cehilor deoarece nici aceștia nu și-au schimbat tactica față cu rutenii.

† Grigore Tocilescu.

Grigore Tocilescu, unul din cei mai cunoscuți din savanții români a decedat Sâmbătă seara în București.

Multă vreme Grigore Tocilescu a fost socotit ca unul din cei mai de frunte savanți români. Ca profesor de istorie la universitatea din București și prin lucrările sale istorice și archeologice el a înrîurit și format mai multe generații în spiritul său. El a condus și săpăturile dela Adam Klisi, cari au scos la lumină mărețul monument din epoca romană.

Mai târziu prestigiul numelui Tocilescu a suferit mult în urma critice aspre ce i s'a făcut, mai ales din partea dlui N. Iorga care cu pregătire superioară și un spirit științific mai dezvoltat a redus mult valoarea lucrărilor lui Tocilescu.

Grigore Tocilescu nu a fost numai un om al condeiului ci și un cuvântător cu mult efect. El avea darul de a țări cu sine pe ascultători printr'o discuțiune puternică și avântul gândirii sale, deși mijloacele tehnice și fondul oratoriei sale tradau vechea școală retorică. Tocilescu era încălzit de un puternic sentiment național și a cultivat nota asta odinioară mult părăsită în România. Discursurile sale naționaliste au înflăcărat mult camera și studențimea. Pentru aceasta datorim și noi recunoștință amintirii lui Grigore Tocilescu, uitând chiar greșala ce a făcut-o de-a fraterniza acum câțiva ani

cu autoritățile ungurești din Hunedoara și Deva, cu ocazia unei excursiuni de studii.

Biografia lui Tocilescu.

Ieri Vineri d. a. a încetat din viață în Capitală, în urma unei lungi suferințe, d. Grigore G. Tocilescu, profesor la facultatea de litere din București.

Născut la 1845 și a făcut studiile la început în România, apoi le-a complectat în Praga și Viena. Dela 1881 era profesor de istoria antică și de epigrafie la universitatea din București. Pe baza activității sale istorice a fost ales membru al Academiei. Făcea parte din comitetul Ateneului român și era director al muzeului de anticități din București.

În învățământ a ocupat situații înalte și într'o vreme era vorba să fie numit ministru al instrucțiunii publice. Ca istoric a scris între altele »Dacia înainte de romani«. »Monografia mănăstirii dela Curtea de Argeș« și a monumentului dela Adamklisi din Dobrogea.

Ca autor didactic a scris cărți de istorie pentru școlile primare și secundare.

Ca membru al societății geografice a fost unul dintre directorii marelui dicționar geografic al României.

A ținut numeroase conferințe la Academie, Ateneul din București și la multe din ateneele din provincie.

Tocilescu, prin activitatea lui politică și istorică era unul dintre cei mai populari învățați ai țării.

Iată următoarele amănunte:

Moartea a răpus aseară pe încă unul din bărbați iluști ai țării Românești, pe arheologul și istoricul, profesor universitar Grigore Tocilescu.

Vestea morții s'a răspândit ca fulgerul în toată capitala și la locuința ilustrului defunct din str. Primăverii nr. 40 a fost un adevărat pelerinaj până noaptea târziu.

Martea lui Grigore Tocilescu a surprins pe toți, deși, încă de mult se știa, că profesorul se afla bolnav de câțiva ani de cord. În vara aceasta eruditul istoric fusese la Bad Nauheim, în Germania, spre a-și căuta de sănătate și la plecarea de acolo simțea în adevăr o îmbunătățire mare în starea sănătății sale.

O întâmplare i-a fost însă fatală. Luând masa într'un vagon restaurant unguresc, s'a intoxicat cu niște pește și astfel s'a înapoiat acasă în stare gravă. Câteva zile mai în urmă s'a îmbolnăvit de apendicită.

Ajutoarele medicale ce i-s'au dat grabnic au fost fără folos, căci boala a răpus repede, în trei zile numai, pe bătrânul profesor.

Imediat ce s'a aflat despre moartea savantului

îmi aducea, cel puțin seara, vinul, care-l beam.

Câteva rânduri și *Käthchen* (căci Anna Katharina sună prea pompos și prea străin pentru o inimă învăpăiată!) ne apare înaintea noastră cu toată drăgălășia ei. Numele ei este un omen bun — Schönkopf — cap — frumos. Dar și mai bine ne va descrie Goethe dragostea, de care e cuprins, într'o scrisoare adresată prietenului său, tovarășului său nedespărțit, *Behrisch*.

Scrisoarea datează din luna Noemvrie 1767, când dragostea lui Goethe își ajunge culmea. Tocmai scrisoarea aceasta adeverește că legătura spirituală avută cu Käthchen n'a fost numai o prietenie, cum a voit să ne-o arate mai târziu Goethe în »Dichtung und Wahrheit«, ci o simpatie mai înfocată, care putea să aibă urmări mult mai însemnate, decât a avut, dacă Käthchen n'ar fi fost... cum a fost.

Dar să ascultăm pe tânărul Goethe, cum scrie plin de impulsivitate tinerească, sub care se zărește deja focul în spuză — ex ungue leonem — prietenului său intim. Veți găsi un stil plin de exclamații, fraze aruncate clăie-grămadă și un erotism caracteristic tânărului Goethe.

Martii seara, orele șapte. (10 și 11 Noemvrie 1767).

»Ha, Behrisch, iarăși a sosit una din clipele acelea! Te-ai dus și hârtia îmi servește drept refugiu palid, față de brațele tale. Doamne, Doamne. — Lasă-mă să-mi viu numai iarăși în fire. Behrisch, afurisită să fie dragostea! Vai, dacă m'ai vedea, dacă m'ai vedea pe ticălosul de mine, cât sunt de nebun și cum nu știu în capul cui să-mi descarc întregă nebunia, mi ai plânge de milă.

Prietine, prietine! Pentru ce te am numai pe tine?

orele 8.

Sângele îmi este mai liniștit; pot să vorbesc deci mai liniștit cu tine. Dar mai cuminte? Asta Dumnezeu o știe. Nu, cuminte nu. Lanțuri pe mâinile astea: aș ști cel puțin în ce să mușc. Ai îndurat multe cu mine, îndură o și asta.

Flecăriile mele. Dacă îți e teamă, roagă-te și eu voiu adăoga: amin, căci singur nu sunt în stare să mă rog. Iubita — Ha! Vezi! Iară vine vorba de ea. De aș putea numai să mi orânduiesc gândurile sau de-ar veni ordinea la mine. Dragul meu, dragul meu!

Mi-am tăiat o peană ca să mă recreiez. Să văd dacă pot să urmez mai departe. Iubita mea! Va fi în veci și pururi! Vezi, Behrisch, în clipele când mă face ca nebun, atunci o simțesc mai bine. Doamne, Doamne, de ce trebuie să o iubesc atât de mult! Să încep din nou.

Anetta îmi face — nu, nu-mi face. Liniște, liniște, vreau să-ți povestesc toate în ordinea cerută.

Duminecă m'am dus după masă la doctorul Hermann și m'am întors la familia Schönkopf. Erau trei ceasuri. Ea plecase la familia Obermann. Am dorit pentru prima oară în viața mea să fiu și eu acolo. Dar n'aveam nici un mijloc și m'am hotărât să mă duc la Breitkopf. Zis și făcut. N'am avut însă nici o liniște. Așa a trecut o jumătate de ceas și am întrebat pe domnișoara, dacă n'are să trimită vorba familiei Obermann pentru Minna. Mi-a spus că nu. Eu am stat de capul ei. Ea spunea, să rămân aici,

profesor, au fost arborate, drapelul negru la universitate, Academia Română, Ateneu, la Muzeul Național și la clubul conservator democrat.

Corpul defunctului va fi ridicat astăzi și depus în biserica Sf. Gheorghe-Nou. În mormântarea s'a dat Duminecă, la cimitirul Bellu.

Grigore Tocilescu a murit în vârstă de 59 ani.

O coincidență.

În ziua morții lui Tocilescu a apărut fascicula trimestrială din revista pentru istorie, arheologie și filologie, organul Societății istorice, române. Acea revistă era pusă sub direcțiunea lui Gr. Tocilescu, care în ultima fasciculă publica un articol despre decedatul George I. Lahovary.

Chestiunile necesitate cu înmormântarea lui Gr. Tocilescu vor fi suportate de ministerul instrucțiunii publice.

Rusia și România.

Cum s'ar putea realiza o apropiere între ie.

Correspondentul ziarului rus »St. Petersburgskie Wiedomosti«, într-o corespondență din București tipărește următorul pasagiu foarte caracteristic pentru presa oficioasă rusească:

»In cece privește influența rusească, apoi în momentul de față nu e nici de vorbit pe aici despre așa ceva. Altă dată aci au avut frică de Rusia, acum nu se mai tem! Și această schimbare nu trebuie să bucore, de oarece frica a fost întemeiată pe ura, ce nutrea pătura intelectuală română, adăpată altădată la isvoarele democratice franceze. Acum după 1907 democratismul român, s'a scurs, ca apa de pe gărlă!

Astfel ar fi posibil să se încerce recăștigarea influenței rusești pierdute.

Dar ce e de făcut pentru aceasta?

Este indispensabil ca diplomația însă să se razine pe fapte concrete, cari să impresioneze adânc pătura cultă a României, aceste fapte trebuie să arate deosebirea radicală între atitudinea guvernului rus față de supușii săi români și atitudinea guvernului maghiar față de românii din Transilvania.

»Este necesar, zice corespondentul ziarului oficios rus, ca în Basarabia ocârmuirea să permită ca învățământul în școlile primare să se facă în limba română, prin însoave serviciul divin să se officieze asemenea în limba română până ce aceasta nu se va face, până ce Moldovanul din Basarabia nu va căpăta aceste drepturi într'un

mod cât mai larg, este absolut cu neputință ca aci în România să se câștige simpatii pentru Rusia în straturile mari ale opiniei publice, și până atunci zadarnice se vor arăta dorințele diplomatice ruse de a combate cu succes influența germană, care din ce în ce devine atotputernică.

»Condițiunile arătate mai sus se cer sine qua non, pentru ca Rusia să aibă aci în România simpatii sincere în pătura cultă.

Aceasta reiesă mai cu seamă în momentul de față, când intensitatea luptei între guvernul ungar și biserica română din Transilvania a atins punctul său culminant. Iată dar ce e de făcut pentru a apropia Rusia de România și până ce nu se va face aceasta, nu poate să fie vorba de vre o influență a Rusiei în România.

Impăratul Austriei și moștenitorul său, sau lupta între două lumi.

Criza ungară este în toiul ei. Lăsând în urma lor cea mai mare nesiguranță și grije, Wekerle și Kossuth, primul-ministru demisionat și rivalul său doritor să-l moștenească, au luat iarăși drumul Vienei, unde s'au înfățișat împăratului cu plecatele capete pe cari nu le taie sabia. Presa maghiară și austriacă, care slujește pe kossuthiști, a și început să bată din tobele apropiatei glorie de prim-ministru a lui Kossuth, care ar fi câștigat de partea sa cercurile hotărâtoare din jurul bătrânului Monarch Francisc Iosif. În acest sens, telegramele cele mai noi vorbesc de un regim pur kossuthist, care ar fi chemat să dea reforma electorală cu votul... nici universal, nici direct, nici egal, nici secret, ci numai pe placul fanaticilor eghemoniei ungurești.

Dar iată că o veste de groază străbate în toată presa kossuthiștilor:

Archiducele Francisc Ferdinand a sosit la Viena, a fost primit în audiență de împăratul și împreună au avut discuțiuni foarte importante asupra chestiunilor politice actuale și în primul rând asupra chestiunii ungare.

Așa scrie oficiosul »Wiener Abendblatt«, iar la Budapesta este o fierbere extraordinară, pentru că moștenitorul și-ar fi având punctul său de vedere special față de criză...

Care e acest punct de vedere, nu mai e o taină nepătrunsă. În repețite rânduri au transpirat versiuni alarmante despre concepțiunile politice moderne ale viitorului împărat. S'a zis că archiducele Francisc Ferdinand distinge foarte deslușit

între politica habsburgică, imperialistă, și între politica aventuriosă a kossuthiștilor.

S'a mai spus, că viitorul suveran e un prieten al tuturor naționalităților din monarchie și un dușman al oligarhiei ungurești. S'a șoptit de atâtea ori în cercurile politice din Budapesta, din Viena, din Berlin și chiar din București, că archiducele moștenitor va aduce cu sine pe tronul care-l așteaptă, o lume nouă, mai bună și mai dreaptă, pentru toate popoarele de sub Coroana Habsburgilor, cari abia mai pot îndura să vegeteze printre ruinele lumii vechi de astăzi.

Această putredă și nefericită lume, alcătuită din nesfârșite compromisuri ale Curții din Viena cu oligarhia tot mai lacomă din Budapesta, nu o mai poate dărîma actualul Monarch, legat cu jurământ să respecte constituția ungurească și prea bătrân pentru soluțiuni politice eroice. Mai mult de nevoie, cu sufletul amărît, moșneagul blajin de pe tronul Habsburgilor încearcă totul spre a împiedeca prăbușirea sub ochii săi, a lumii politice nefirești din Ungaria. Oligarhii maghiari cunosc foarte bine această stare de spirit a Suveranului și aci trebuie căutată în prima linie explicația îndărătnice lor de a cere noi și noi concesțiuni. Ceasul istoric al transformărilor radicale în Austro Ungaria poate să bată ori când; de aceea privilegiu de acuma se trudesce, în goana spaimei, să se asigure din vreme.

Ce poți face astăzi, nu lăsa pe mâne și ce mai poți spera să storci dela actualul împărat, prea darnic pentru maghiari, nu lăsa în nădejdea necunoscutei dărnicii a viitorului Monarch... Aceasta e deviza celor mai îndrăzneți dintre șefii coaliției partidelor ungurești și de acela dănsii se fac luntre și punte, ca să se mențină la putere, transformând regimul amestecat de astăzi într'un regim pur kossuthist. Apoi, după ce norocul orb va fi dat viață unui asemenea regim, grija lui va fi să se organizeze, ca la 1848, în contra Habsburgilor și la nevoie să provoace chiar o luptă pe față, dacă viitorul Suveran nu se va lăsa ferecat de mâni și de picioare.

Aceste planuri istețe se cunosc însă prea bine, și la Viena, cu deosebire în preajma Archiduceului Francisc Ferdinand. Știind ce-l poate aștepta într'un viitor destul de apropiat, Moștenitorul își are și el deviza sa: face și face. Face tot ce-i stă în în putere ca să împiedece instalarea regimului kossuthist în Ungaria. Acest lucru s'a și publicat deunăzi și presa maghiară șovinistă a și înregistrat cu fiori de ghiață »zvонul de necrezut«, că Archiducele s'ar fi declarat categoric în contra unui guvern prezidat de Kossuth și ar fi stăruind pentru un guvern parlamentar ori neparlamentar, cu Lukács, Héderváry, Kristóffy sau oricine, dar cu programul hotărît al votului uni-

eu, că vreau să plec. În sfârșit, supărată de rugărilor mele, scrise un bilet domnișoarei Obermann, mi-l dete în mână, iar eu sburai pe trepte în jos. Cât de fericit speram să fiu. Vai ei! Mi-a stricat bucuria. Am ajuns. Domnișoara Obermann desfăcu bilețelul care avea următorul cuprins:

»Ce ființe ciudate mai sunt și bărbații ăștia! Schimbăcioși, fără să știe de ce și cum. Abia că a sosit d. Goethe la noi și mi-a și dat să înțeleg, că societatea d-tale îi este mai plăcută decât a mea. Mă silește să-l imputernicesc cu ceva, fiie chiar și cu nimica. Cu toată supărarea, care io port, totuși, îi mulțămesc pentru prilejul, care mi-l dă, de a-ți spune că sunt veșnic — a d-tale.

Domnișoara Obermann mă asigură, după ce ceti scrisoarea, că nu o pricepe de loc, fetița mea însă o ceti și — în loc să mă răsplătească pentru venirea mea și să-mi mulțămescă pentru gingășiile mele — mă întimpină cu atâtea răceală, încât au trebuit să o priceapă și domnișoara O., împreună cu fratele ei. Purtarea aceasta, pe care o urmă întregă seara și întregă ziua de Luni, mi-a pricinuit atâtea supărare, încât m'au apucat frigurile, Luni seara, de m'au cutremurat toată noaptea frigul și căldura și m'au silit să petrec întregă ziua acasă. — Și mai apoi! O, Behrisch, nu pretinde să-ți povestesc, cu inima rece ce-a urmat Doamne, Doamne. — Seara trimit pe servitoare jos, ca să-mi ia ceva.

Fata se întoarce și mi aduce vestea că ea și cu mama ei au plecat la teatru. Tocmai mă scuturaseră frigurile cu răcorile lor. La vestea aceasta mi-s'a prefăcut întreg sângele în lavă de foc!

Ha! La teatru! Când știe că iubitul ei e bolnav. Doamne. Era prea mult; dar am iertat-o. Nu știam ce se reprezintă la teatru. Cum? se va fi dus cu ei la teatru. Cu ei! Mă cutremuram când mă gândeam. Trebuie să o știu. — Mă îmbrac și alerg ca un nebun la teatru. Iau un bilet pentru galerie. Am ajuns sus. Ha, o nouă pacoste. Ochii mei prea slabi și nu pot să vadă în loje. Era să înnebunesc, voiam să alerg acasă, să-mi iau binoclul. O secătură, care stetea lângă mine, m'a scos din încurcătură. Avea două, l am rugat plin de curtenie să-mi împrumute unul și el s'a învoit. Mă uitai în jos, și găsiu loja ei — vai, Behrisch.

Găsiu loja ei. Ea stetea în colț, lângă dânsa o fetiță mică, Dumnezeu mai știe cine era, apoi Petru, și mama ei. — Dar ascultă! După scaunul ei, la spate, domnul Ryden într'o poziție foarte îndrăgostită. Ha! Inchipuește-ți starea mea! Inchipuește-ți! pe galerie! cu un binoclu în mână — le văd toate astea! Afurisit lucru! O, Behrisch, credeam că-mi sare capul din loc de mânie. Se juca Miss Sarah. (Mis Sarah Sampson, de Lessing — Trad.) Schulzen o făcea pe Miss, eu nu vedeam și nu auziam nimic, ochii mei erau tințiți asupra lojei și-mi juca inima pe loc. El se pleca câteodată înainte, încât fetița de lângă ea nu putea să vadă nimic. Câte-odată stetea mai în fund, altădată se răzima de scaun și-i spunea ceva. Eu scrâșneam din dinți și mă uitam necontenit. Mi-au venit lacrimile în ochi, din pricina încordării lor, căci n'am putut plânge întregă seara asta. — Mai apoi m'am gândit la tine, și o jur, la tine și voiam să mă duc acasă și să-ți scriu și mă ținea legat din nou ceiace vedeam,

și-am rămas. Doamne, Doamne! De ce trebuia să o apăr în momentul acela! Căci o făceam. Vedeam cum privește la el cu răceală, cum se întoarce cu spatele dela el, cum îi răspunde cu jumătate de gură, cum pare »importunată« din partea lui — toate astea mi-se părea că le văd. Ah, ochianul meu nu mă mângăia atâtea cât o făcea sufletul meu, căci așa voiam să o văd eu! Doamne, de aș fi văzut-o într'adevăr așa, atunci desigur — iubirea n'aș fi pus o între motivele din urmă, ale purtării ei.

Bate nouă, se va sfârși odată afurisita de comedie. Fie blăstămată 'n veci! Dar să urmez mai departe cu povestirea. Am stat așa un sfert de de ceas și n'am văzut decât ce-am văzut în cele dintâi cinci minute. De-odată m'au apucat frigurile cu întregă țărta lor și credeam că o să-mi dau pielea popii în fiece clipită, am înapoat binoclul vecinului meu și-am alergat, căci nu puteam să merg liniștit, din teatru — și sunt de două ceasuri la tine. Cunoști tu un om mai nefericit pe lângă toată averea lui, pe lângă toată îngrijirea de care e părtaș, pe lângă toate calitățile cari le are? — numește-mi-l și eu voi tăcea. Am încercat să plâng înzădar, întregă seara, dinții mi-se bat de olaltă și dacă crășnești cu ei n'ai puțința să plângi!

Încă o peană nouă. Încă vre-o câteva clipe de liniște. O, prietinel meu. A treia coală deja. Sunt în stare să-ți scriu o mie fără ca să obosesc. Fără ca să fi sfârșit. Ce ticălos s'a învinuit în naintea judecării în de-ajuns!?

Dar o iubesc. Cred că sunt în stare să beau venin din mâna ei. Iartă-mă, prietinel. Scriu de sigur având friguri, de sigur în paroxism. Dar

versal, direct, egal și secret, prin urmare cu programul desrobirii naționalităților nemaghiare din cătușele sistemelor electorale viclene ale oligarhiei maghiare.

Lupta, surdă deocamdată, între cele două mari curente, este crâncenă și ține mult. De ani de zile, cu fiecare criză maghiară înnoită, cu fiecare nou guvern unguresc, ea s'a încins tot mai aprig. Ceeace se petrece acum, nu e decât o încăierare mai aprinsă, deși focul arde încă sub cenușe.

Și e mai mult ca probabil, că va mai arde încă tot ascuns. Da, e prea probabil ca soluția crizei de acum să fie și ea numai o încercare, de amânare a luptei istorice, care va decide de soarta viitoare a monarhiei, a luptei decisive între Habsburg și Kossuth, între împărăția naționalităților și între oligarhia maghiară.

După câte minuni s'au petrecut în Austro-Ungaria, sub domnia îngăduitorului Francisc Iosif I, n'ar fi cu totul imposibilă nici minunea unui guvern kossuthist, cu însuși Kossuth în frunte. Dar aceasta ar fi desigur cea din urmă minune dureroasă pentru Habsburgii viitorului apropiat și pentru popoarele credincioase Casei lor.

Minerva.

După audiența dlui Kossuth.

Situația politică.

Audiența dlui Kossuth a trecut, dar fără a aduce vre-o lămurire a situațiunii. Din nou nesiguranța stăpânește cercurile politice ungurești și nimeni nu știe ce va aduce ziua de mâine. Unii dintre politicianii unguri manifestă un mare pesimism. Ei spun că rezistența coroanei dovedește că se pregătește o nouă eră în istoria politică a Ungariei. Ei văd în prințul de coroană, arhiducele Francisc Ferdinand un potrivnic declarat al aspirațiilor ungurești. Năzuința lui e, zic ei, nu aceia numai de a da o soluțiune provizorie crizei ungurești, ci una definitivă deși nu imediată. Această soluție definitivă ar fi: răsturnarea egemoniei ungurești și punerea nemaghiarilor pe aceeași linie a drepturilor constituționale cu ungurii.

De altă parte însă cercurile din jurul dlui Kossuth nu au pierdut orice nădejde. Aceasta nu dovedește însă că împăratul ar fi dispus să cedeze, ci dimpotrivă că d. Kossuth va ceda și caută poate numai forma în care să bată în retragere. În privința asta informațiile ziarului »Vaterland« sunt deadreptul senzaționale.

lasă-mă să scriu. Mult mai bine dacă-mi descarc năcazul aici, decât să-mi zdrobesc capul de păreți.

Am dormit un sfert de ceas pe scaun. Sunt foarte obosit, într'adevăr. Dar coala trebuie să o sfârșesc încă în seara asta. Mai am să-ți povestesc încă o grămadă.

Cum voiu duce-o în noaptea asta? Mă cutremur când mă gândesc. Ce voi face mâine? O știu: Voiu fi liniștit până ce întru în odala ei. Și va începe să îmi bată inima și dacă o voiu auzi mergând sau vorbind, va bate și mai tare și-mi voiu zice: Dumnezeu să-ți ierte cum îți iert și eu, și să-ți cinstească toți anii, cari mi-i răpești mie; voiu gândi as fel, o voi privi, mă voiu bucura de credința mea, că poate, poate mă are drag și voiu pleca din nou. Așa se va întâmpla mâine și poimâine și tot mereu așa.

Vezi, Behrisch, pe »Sara« am văzut — o odată cu ea la olaltă. Cât de deosebită era de cea de astăzi. Erau aceleași scene, același actori, și nu-i

Rezultatul audienței lui Kossuth.

Ziarele ungurești scriu că în audiența sa d. Kossuth s'a convins că programul său de soluțiune a crizei e nerealizabil fiindcă împăratul și prințul moștenitor Francisc Ferdinand se împotrivesc la înfăptuirea lui. D. Kossuth s'a convins că situația pentru venirea lui și a partidului său la putere e foarte nefavorabilă. Viena nu cedează. Împăratul nu vrea să dea nici-o concesiune ci cere numai ca guvernul și coaliția să se achite de pact și să legiuiască votul universal.

Informațiile unui ziar din Viena.

Asupra audienței lui Kossuth ziarul feudal Vaterland aduce mai multe informații foarte interesante.

În prima linie, Kossuth ar fi declarat împăratului că el nu pretinde în serios înființarea băncii independente pentru anul 1912 și are nevoie acum de această chestie numai ca un ventil, în situația grea de astăzi. Prin dreptul de a începe de pe acum pregătirile necesare, el înțelege numai libertatea de a putea agita înainte publicul pe tema aceasta. Aceasta agitație va fi însă astfel făcută, încât peste trei ani majoritatea să se pronunțe pentru banca comună și nu contra ei.

La aceste declarații ale lui Kossuth, după Vaterland împăratul ar fi răspuns că:

1. Este nedemn pentru coroană să se preteze unor astfel de păpușării.

2. Coroana nu se simte chemată să salveze partidul independent din încurcătura în care l'a băgat grupul băncii.

3. Dacă i s'ar da lui Kossuth dreptul de a continua agitația, de sigur că peste trei ani toată lumea va fi contra băncii comune și nu pentru ea, cum promite Kossuth.

În chestia reformei electorale, Kossuth a declarat că e gata să accepte votul universal și egal; numai votul secret ar vrea să-l lese deocamdată în suspensiune.

El cere un guvern independent, cu membri de încredere ai coroanei, care să facă reforma electorală.

La aceasta împăratul a fi răspuns că întreaga coaliție s'a obligat să facă reforma electorală, dacă n'o poate face, nici el nu poate însărcina o singură grupă a coaliției s'o facă și se vede nevoit să însărcineze pentru aceasta alte persoane. De altfel el e mulțumit de revenirea la ideia votului universal și egal și crede că

puteam să-i sufăr astăzi! Ha! Toată plăcerea zace în noi. Noi ne suntem proprii noștri diavoli, noi ne dăm afară din paradisul nostru.

Am dormit iarăși, sunt foarte slăbit. Ce va fi mâine de mine? Mi-se întoarce capul. Măine vreau să ies și să o văd. Poate că s'a mai înblânzit cu răceala ei nemerită față de mine. Dacă nu e așa, e sigur, că voiu căpăta nește friguri de două ori atât de puternice. Fie! Nu mai sunt stăpân pe mine. Ce am făcut msi dăunăzi, când am fost fîrît de calul meu sălbatic? Nu puteam să-l țin, îmi vedeam moartea cu ochii, sau prevesteam cel puțin o nenorocire mare. Am îndrăsnit și m'am repezit jos. Atunci aveam inimă. Poate că nu sunt cel mai inimos, dar sunt născut ca să prind inimă în primejdie. Dar acum sunt în primejdie și totuși nu sunt îndrăzneț. Doamne! Prietino! Știi ce înțeleg eu cu asta? Noapte bună. Creierul mi e în disordine. De ar veni soarele cât mai curând! Nemulțumit! Zău, nu mai știu ce-ți scriu. (Va urma).

Kossuth ar putea atrage la această idee întreaga coaliție.

In nici un caz însă nu se mai poate lucra cu actualul parlament. Dacă nu se va reuși a se reînființa coaliția, coroana va fi nevoită să dizolve parlamentul și să facă alegeri nouă cu parola votului universal, acordat de coroană. Acest drum nu poate da loc la complicații, deoarece ce coroana se va adresa poporului pentru a-i da drepturi, și nu pentru a-i lua.

Prin urmare Kossuth să încerce serios rezolvirea crizei în acest sens; hotărârea definitivă a coroanei se va da numai după ce Kossuth se va fi hotărât definitiv pentru ori contra părerilor monarhului.

Date fiind legăturile ziarului Vaterland, aceste informații au o mare valoare politică.

Pesimiștii în tabăra kossuthistă.

În tabăra kossuthistă e mare pesimismul. Mulți prevăd un nou experiment inconstituțional și propun ca organizarea împotriva ei să înceapă de pe acum. Alții cer reconstituirea coaliției dar proiectul acesta întîmpină protestările grupului Justh-Holló.

Un deputat kossuthist din anturajul dlui Kossuth spunea că prințul de coroană stăruiește ca votul universal cel adevărat să se legiuiască. Cu ajutorul lui Viena țânțește să răstoarne egemonia ungurescă, izvorul vecinicilor conflicte dintre coroană și Ungaria. Coroana dorește să opue ungurilor pe nemaghiari spre a paraliza agresiunea crescând a asperațiilor ungurești.

Pesimismul kossuthiștilor.

— Știri telefonice. —

Budapesta 5 Oct.

Consiliul de miniștri a ținut cu prilejul onomastice M. Sale un consiliu, în care s'a discutat cu multă aprindere situația politică actuală.

Un deosebit interes s'a dat declarațiilor șefului partidului independist — Kossuth, asupra ultimei sale audiențe la Monarch — care nu l-a încântat de loc nici pe el și bine înțeles — că a stârnit o indignare generală printre aderenții săi.

Se pare că M. Sa n'ar fi deloc aplecat să continue a fi colaboratorul speculațiilor politice ale feudalilor maghiari.

În urma acestor declarații, guvernul a hotărât să ajurneze ședințele camerei pe timp nedeterminat — pentru a nu fi împiedecat în acțiunea sa de rezolvire a crizei pe deoparte — iar pe de alta știind bine, că lucrările camerei vor fi întrerupte de multele interpelații, ce s'au proiectat.

Situația crizei

este neschimbată. Kossuth s'a înapoiat dela Viena cu impresiile cele mai neplăcute și defavorabile cu totul, atât pentru sine personal cât și pentru partidul său.

E posibil ca răceala Vienei față de independiști să-i facă pe aceștia să treacă în opoziție și aceasta a afirmat-o însuși Kossuth.

Wekerle din nou la Viena.

Premierul Wekerle pleacă din nou la Viena pentru a arăta M. Sale fazele crizei, și rezultatul încercărilor sale de a o aplana.

Crema de viorele „Ideal“ este mărgăritarul cremelor. Feței îi dă culoare nespuse de albă; cel mai excelent mijloc pentru conservarea feței contra *sbârciturilor, pistrurilor și sgrăbunțelor*. Efect nelătecut, frabic și surprinzător. Prețul unei tegle expediată francată, dacă suma se trimite anticipativ, 1 cor. 10 fil.

Regulator pentru păr, care îi redă părului culoarea originală; prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 2 cor. — — — **Mijloc pentru văpsirea părului**, care după o mică folosire negrește foarte frumos părul. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 6 cor. — — — **Blondine** care dă părului culoarea foarte frumoasă blondă. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 2 cor. — — — Se pot comanda dela: **MOLDT BÉLA** farmacist, laborator cosmetic **GYERTYÁMOS** (Temes m.)

Rezultatul bineînțeles e nul, coaliția ținând cu îndărătnicie la postulatele ei absurde.

Cu aceasta ocazie premierul va solicita pe Împărat, să-i înmâneze o listă a bărbatilor, cu care M. Sa este dispus să se formeze noul cabinet.

Maghiarii strinși în corn de capră de Austria.

Partidele austriace, deși nu se pot înțelege asupra chestiilor interne ale Austriei, sunt pe deplin unite atunci când e vorba să taie din îngâmfarea ungurească. Era și momentul suprem, ca să ia cuvântul și nu peste mult coaliția va avea surprize foarte neplăcute de dincolo de Leitha.

Pregătirile se fac. D. Bienertch președintele consiliului de ministri austriaci a fost primit în audiență de M. Sa, al cărei rezultat a fost, plecarea deputatului ceh Zacek la Praga cu misiunea de a împăca pe Cehi și pe Germani.

Scrisori din Paris.

Inaugurarea noii statui a lui Victor Hugo — Redeschiderea Salonului de toamnă, — După catastrofa lui »La République«. — Teatrele.

Paris, 30 Septembrie.

Astăzi, la 10 și jumătate dimineața, s'a inaugurat la Palais-Royal — peste drum de Luvru și alături de Comedia-franceză — statuia lui Victor Hugo, datorită lui Auguste Rodin. Poetul e reprezentat gol, pe malul mării, cu brațul întins, în gestul care a însoțit celebrul său vers:

... Și de va mai rămâne unul, acela fi-voi eu!

E foarte impozantă această statuie, dar multora li-s'a părut că Rodin a insistat prea mult să sculpteze mușchii poetului. De altfel, aceasta e imputarea ce i-se aduce de cele mai multeori lui Rodin: musculatura prea dezvoltată a statuiilor sale.

... A fost lume multă azi dimineața, la această sărbătoare. Victor Hugo e socotit ca cea mai mare personalitate franceză a veacului trecut. Pe lângă activitatea lui literară neobișnuit de variată, el și-a avut rolul în politică. Impreună cu Henri Rochefort a luptat împotriva imperiului, i-a dat multe lovituri și a fost expulzat din aceasta pricină. Exilul său a ținut aproape douăzeci de ani, în timpul cărora a scris cele mai de seamă opere ale sale. Într-o vreme era vorba să se reîntoarcă în Franța ca președinte de republică.

Poet de geniu, jongleur de antiteze și versuri largi, cu un avânt francez extraordinar, el ocupă cel dintâi loc în poezia franceză. Revoluționează teatrul, luptând pentru romantism și creînd câteva drame nemuritoare: *Burgraviu*, *Hernani*, *Ruy-Blas* etc.

El a fost cel mai glorios din câți scriitori au fost vreodată. La jubileul său de optzeci de ani, a fost un adevărat pelerinaj în fața casei sale; toți poeții i-au dedicat ode lungi, pline de laudă, comparându-l cu Homer și Shakespeare!) Iar după moarte, i-s'a ridicat o statuie în avenue Victor Hugo, casa lui a fost prefăcută în muzeu, iar acum, sărbătorii mari se pregătesc în cinstea »Legendei veacurilor«.

Într'un articol publicat azi, cunoscutul critic Emile Faguet spune că locul nu prea a fost bine ales la Palais-Royal, pentru a se edifica acolo statuia lui Hugo, căci între dânsul și acest palat nu e nici o legătură sufletească. Acest palat a fost construit de un cardinal pe care sărbătoritul de azi nu-l iubea deloc arhitectura lui Palais-Royal displăcea foarte mult poetului, iar vecinii săi: un bun mic, și Camille Desmoulins, nu i-ar fi prea convenit lui Hugo, care ar fi vrut poate să-și aibă statuia lâng'alui Shakespeare, Goethe sau Théophile Gauthier...

!) Unul singur dintre poeții contemporani lui Hugo nu împărtășește părerea confrăților săi, — Alfred de Musset, care spune despre dânsul:

Poate să rimeze cât o poffi cu gesturi largi,
Om mare, — o fi; dar nu e poet!

Redeschiderea salonului de toamnă însemnează cea mai frumoasă parte a anului. Luna Octombrie — vestita lună Octombrie din Paris, cu amurguri bizare pe Sena, cu foi de aur în Bois-de-Boulogne, Parc Monceau și grădina Luxemburg, cu atmosfera limpede a nopților și cu înserările brumoase — lună Octombrie începe cu această deschidere. E marele eveniment al anului. El dă semnalul reluării generale a activității artistice și literare. El redeschide discuții, polemici, Reunește pe prieteni și pe dușmani, despărțiți multă vreme, întărește energiile moleșite de vacanțe. Va trebui din nou să reflecteze, să analizeze, să judece, să admire și să critice, va trebui să se pasioneze fiecare, să trăiască.

Cele două Saloane ale Societății naționale și a Artiștilor francezi vin primăvara, după-ce publicul parizian a fost obosit de o iarnă plină de evenimente. În momentul când își deschid porțile, parizienii au vizitat prea multe expoziții, și-au făcut prea multe păreri, au împărțit prea multe adjective unuia și altuia, ca să mai aibă cheful unor noi impresii și judecări a operelor expuse la Salon, primăvara. Astăzi însă, ei sunt liniștiți de cele câteva luni petrecute în liniștea câmpurilor, la poala munților și-n vecinătatea mării.

Emoțiile luate din mijlocul naturii le-au purificat sufletul, le-au curățat gândul de învălmășala lăsată acolo de o iarnă pariziană și-i predispune mai curând la judecarea favorabilă a picturilor expuse — acum, la prima ea de senzații noi, care vor impresiona mai adânc senzibilitățile primenite. Și iată de ce, »Salonul de toamnă« e cel mai important eveniment artistic al anului...

Cele patru victime ale accidentului groaznic dela Moulins — ofițerii uciși cu prilejul catastrofei dirigiabilului »La République«, — au fost înmormântate cu mare pompă. Suveranii străini și-au trimis reprezentanții oficiali. A fost remarcată prezența generalisimului armatei turcești, Șefket-pașa, sosit Marți în Paris. De asemeni a fost remarcată — și a făcut o impresie urtă — absența lui Fallières, președintele republicei, care a fost atacat cu violență de ziare, din această pricină.

...Patriotismul francez s'a remarcat și de data aceasta. Catastrofa lui »La République« a dovedit odată mai mult cât își iubesc francezii țara, și câte sacrificii ar fi în stare să mai facă pentru dânsa. În afară de onoarea pe care au cerut-o ofițerii, rugându-se să fie întrebuițați și de aci înainte și cât mai mult, în serviciul navigațiunii aeriene, — sunt mișcătoare sacrificiile băneșii ale altora.

Ziarul »Le Temps« a deschis o listă de subscripție pentru construirea unui nou dirigiabil și în două zile, a strâns aproape 50.000 franci.

Cunoscătorii fabricanți de aerostate, frații Lebandy, au oferit ministerului de război un alt balon, de mărimea celui distrus și cu mașinăriile mult mai perfecționate. Eri, un alt inventator, Spiess, a oferit armatei dirigiabilul său, care e admirat de toată lumea, la Grand-Palais.

Afișele teatrelor încep să se coloreze, să-și schimbe literile cari le-au înegrit toată vara, și să vestească noile piese cu cari începe stagiunea.

La teatrul »Sarah Bernhardt« se joacă »La révolution française«, — piesă în 14 tablouri din vremea lui Danton și Robespierre. Piesa aceasta are tendințe regaliste, aluzii împotriva republicei, cum e de pildă celebra vorbă a lui Danton »Republica, republica! Ce-mi tot dați zor cu republica? Mai vorbiți puțin și de Franța, căci face — atâta lucru!«

O altă piesă, în care e vorba tot de regaliști, e »Regele fără regat«, care se dă la teatrul Porte Saint Martin, unde se va jua la iarnă »Chantecler«.

Iar alaltăieri, am fost la premiera »Suzettei«, de Brioux: o piesă făcută cu meșteșug, la care femeile plâng, iar bărbații învață să nu fie aspri de tot cu nevestele adultere, mai ales când au și un copil.

E o piesă »pentru familie«, cu reminiscențe dintr'o altă piesă a lui Brioux, *Simore*, reminiscențe pe cari mă mir că nu le-a remarcat nici un recenzent de aici...

Tristan.

Cătră cetitori!

Adresăm un nou apel abonaților, cetitorilor și amicilor noștri, și îi rugăm cu toată insistența să binevoiască a-si renoi abonamentele, a-și achita restanțele și a îndemna pe alții să aboneze.

Sunt atât de mari sacrificiile împreunate cu necesitățile unui organ de publicitate zilnic încât e imposibil a le face față cu un stoc de abonați rău plătitori ori neglijenți.

Mai adaugați la aceasta și persecuțiile fără sfârșit ale proceselor de presă și întrebări-vă apoi, dacă este cinstit, dacă e național și scuzabil lucru să nu-ți plătești abonamentul tău la vreme și prin neglijența și ușurința ta să stânjenești existența ziarului, pe care îți este drag să-l citești și pretinzi că-l sprijinești.

Ar fi într'adevăr foarte edificător să publicăm pomelnicul celor mulți și mari naționaliști, cărora vecinic tot cu rugări, provocări și apeluri suntem siliți să ne adresăm pentru plata abonamentului și în cazurile cele mai dese și acestea rămân fără rezultat.

Acum la începutul noului quartal deodată cu deschiderea de abonament mai nădăduim că nu facem lucru de prisos, rugându-i pe domnii restanțieri să binevoiască a-și achita restanțele.

Abonament nou deschidem

pe un an	24 cor.
» 1/2 »	12 »
» 1/4 »	6 »

Din Străinătate.

Conjurațiunea ofițerilor bulgari. După informațiile ziarului »Vecerna Posta« guvernul e pe urma unei conjurațiuni a ofițerilor. Mai cu seamă ministrul de război Nicolaevici a provocat cu prilejul călătoriilor sale de inspecțiune nemulțumirile ofițerilor mai tineri. Ziarul cere îndepărtarea ministrului de război, deoarece almintrelea o mare primejdie amenință țara și regele. Atacurile în contra actualului ministru de război sunt conduse de către fostul ministru de război Savov. Ofițerii bulgari mai tineri sunt foarte nemulțumiți și au dese conciliabile. Mișcarea lor e îndreptată mai cu seamă în contra ministrului de război. Ofițerii speră la îndeplinirea de reforme pentru care ministrul de război nu se arată de loc favorabil. În al doilea rând mișcarea se îndreaptă împotriva ofițerilor întorși din Rusia și cari ocupă posturi înalte în armată. Tinerii ofițeri ar dori să vie ca ministru de război, fostul ministru Savov, care acum trăiește la Paris.

Desființarea capitulațiunilor. Ministerul de interne al Turciei a adresat autorităților din provincie o ordonanță conținând niște instrucțiuni foarte importante privitoare la capitulațiuni.

De oarece s'a constatat că opiniunea publică din Europa a căpătat convingerea că supt noul regim de libertate din Turcia dreptul otoman a păstrat principiile de libertate și de justiție, guvernul austro-ungar a recunoscut, în cursul tratativelor pentru înțelegerea austro-turcă, dreptul Porței de a cere desființarea capitulațiunilor.

Această ordonanță dă diferite instrucțiuni relative la modul de procedare a autorităților față de străini, și mai conține direcțiuni privitoare la relațiunile autorităților otomane cu consulatele străine. Ministerul de interne termină stăruind pentru exacta observare a ordinelor sale, adăugând că de stricta aplicare a instrucțiunilor date depinde desființarea capitulațiunilor.

Turcia și agitația naționalistă din Egipt. Guvernul englez a făcut reprezentații la Poartă, contra sprijinului pe care Turcia îl dă mișcării tinerilor egiptieni. Ambasadorul britanic a amenințat că, dacă Turcia nu se astimpără, atunci Anglia va întări trupele de ocupație din Egipt și astfel legăturile de dependență ale acestei țări către imperiul otoman vor fi și mai mult slăbite.

Marele-vizir a răspuns că va căuta să dea satisfacție Marelui-Britanii. Aceasta, pentru că Turcia are nevoie de concursul financiar al Angliei. Incidentul acesta a zdruncinat mult situația lui Hilmi pașa. Junii-turci anglo-fili sunt pentru aducerea lui Said pașa la putere, pe când o altă parte a tinerilor-turci pentru numirea lui Talaat-bey, actual ministru de interne, ca mare vizir.

Scrisoare din Roma.

Ion Russu-Șirianu.

O informație, aproape laconică din »Tribuna« îmi aduce știrea despre stabilirea lui Russu-Șirianu la București.

A plecat, a părăsit Ardealul, s'a stabilit în capitala României libere, de unde »va servi cauza românească de aici încolo«.

Pe peretele din fața mesei mele de scris, lipit pe o bucată de hirtie albă ca să reiasă mai bine după fondul roșu al tapetului, o ilustrație dintr'un ziar din București, îmi păstrează chipul lui Russu-Șirianu. Peste umărul stîng se uită la mine, din cercul negru ce înconjoară ilustrația, și în fața lui frumoasă, sub fruntea largă, ochii adînci au o căutătură pătrunzătoare căutînd par'că la mine, cu gîndul de-a mă întreba: pentru ce vrei să știi?

Pentru ce?

Oh, pentru ce, ar fi greu de lămurit, dar de doi ani și mai bine de cînd sunt la Roma, scrisorile lui Russu cătră mine au fost ca o rază de soare cald într'o zi noroasă de toamnă; de doi ani și mai bine, am adresat lui Russu — și prin el »Tribunei« — scrisori lungi sau scurte, impresii, traduceri, articole diverse; împins de el, am intervievat în cinci rînduri pe Björnson; stimulată de el și de poveștile lui, am spus marului apostol al dreptății ceace suferă românismul în Ardeal; și cînd îmi soseau două rînduri dela el, cînd în mijlocul frumoasei Italii, în Roma antică, îmi venea o scrisoare a lui, mi-se părea că Italia este mai frumoasă, Roma mai măreață, cerul mai senin; îmi simțeam crescînd forțele, scriam, alergam la Björnson, totul stimulată de un dragă al lui, de un bravo, de un mulțumesc.

Acolo, în centru românismului din Arad, îl știam pe Russu la »Tribuna« și cum această »Tribună« îmi este dragă, cum sufletul meu s'a formalizat cu luptele ce dînsa duce, cum eu personal mă simt că am adus un foarte mic ajutor moral cauzei și mi-șe pare că stau și mă aflu acolo, — din toate aceste motive, mă simțeam mulțumit, știind pe Russu, acolo.

El m'a încurajat și m'a ajutat. În urma unei scrisori a lui, peana îmi aluneca voios pe hirtie, iar ideile abundau, și scriind mi-se părea că sunt lîngă toți românii de acolo.

Ori cît de frumoasă ar fi străinătatea, ori cît de fermecător ar fi cerul și cîmpia, și orașele, și pitorescul încunjurător, totuși un sentiment de regret, de tristețe, de melancolie te cuprinde des, cînd auzi în jurul tău numai limbă străină, cînd te vezi așa de străin între străini. Și gîndul, în aceste momente melancolice, mi-se îndrepta spre »Tribună« unde era el, el care mi-a creat un centru mie.

Unde s'o fi dus? La București, zice informația. Este atît de vag, atît de nedeslușit acest cuvînt! La București, în mijlocul furnicarului aceleia de oraș mare, în aceste cercuri, în altă lume, în alte ocupații, Russu mi-se pare că l'am pierdut, eu la Roma, în sgomotul Cetății Eterne, mi-se părea că-l am aproape cînd era la Arad; acum mi-se pare pierdut în valurile de lume ce clocotesc pe Calea Victoriei, pe Bulevarde, prin cafenele.

Din ilustrația dupe perete, ochii lui par'că-mi zic: ce nu-i, așa a fost scrisă fie! Și par'că o expresie de resemnare, se cetește pe figura lui, rău reprodușă de tipar.

Grație lui am avut mulțumiri sufletești și tresăriri de orgoliu ce le au debutanții în scris; grație lui am putut să string mîna lui Björnson care mă numea »il mio amico rumeno«, grație lui Russu, am putut să spui poetului, suferințele românilor din Ungaria, și atîta timp cît scrisul meu se va întîlni cu al lui în »Tribună«, și atîta timp cît voi ști că el este încă cu noi, sentimentele mele de mîndrie românească, vor fi foarte măgulite, știindu-mă lîngă el.

Dar ca prieten... Oh, soarta cine știe ce căi ne pregătește!? În sus, pentru el, în negură pentru mine. Și poate... poate că o să mă uite... dacă nu m'o fi și uitat.

Roma, 1 Octomvrie st. n. 1909.

Dr. P. Robescu.

Invinuiri neîntemeiate.

În jurul partidului »moderat«.

Asupra autorului tradării mișelești demascată de »Reichspost« se impart păreri în presa noastră și verdictul de achitare în favoarea dlui Babeș, ispitește pe unele din ziarele noastre. S'a găsit un informator anonim, care a îndrăznit să ia învinuirea din cărca dlui Babeș și s'o arunce asupra bărbatilor grupați în jurul »Gazetei de Duminecă«, Era firesc ca confracții noștri din Șimleu să se indigneze de atîta cutezanță și să respingă cu energie încercarea de a li-se pata bunul nume ce și l-au meritat în lupta noastră națională cinstită.

În numărul ce ne sosește azi »Gazeta de Duminecă« aduce în chestiune declarațiile proprietarului ei, ale dlui Lazar, pe care le dăm mai la vale.

Am adresat și noi câte-o telegramă dlor Ioan P. Lazar și Dr. Dionisie Stoica, cerîndu-le să se declare dacă sunt adevărate acuzele ce li-s'au adus. Iată răspunsurile telegrafice ce am primit:

»Tribuna«.

Arad.

Am declarat în »Gazeta« că nici nu suntem, nici nu cunoaștem pe autorul memoriului. »Reichspost« refuză deslușirile.

Lazar.

Dela d. Dr. Dionisie Stoica am primit următoarea declarație:

Absentînd din Șimleu aproape de o lună, azi aflu, că »Gazeta de Duminecă« e adusă în legătură cu partidul »moderaților«. Declar, că eu n'am stat în legătură cu absolut nici un »moderat«, iar »Gazeta« e mărturie dacă a stat ori nu în serviciul politicii »moderaților«. »Gazeta« e absolut sub conducerea morală a mea și pînă poartă numele meu, nu va face servicii »moderate« neamului. Semnez și eu »Declarația« publicată de Șimleuani. Budapesta, 3 Oct. n. 1909. Dr. Dionisie Stoica, șefredactorul »Gazetei de Duminecă«. (Rog și pe celelalte gazete ale noastre să reproducă această lămurire).

»Gazeta de Duminecă« din Șimleu se ocupă azi cu »memoriul« pe care-l combate cu hotărîre. La urmă dl Ioan P. Lazar face următoarea declarație:

Ținem să declarăm că:

1. Memorandul — Dacă într'adeoăr există — nu-i opera noastră;

2. Cu corifeii nici unui partid politic n'am făcut nici un pact, prin urmare nici cu Kossuth;

3. Dela nimenea — nici chiar dela români — n'am cerut și n'am primit bani nici odată.

Declarațiile acestea le fac atît în numele meu — ca acuzat direct — cît și în numele dlui dr. Dionisie Stoica, care lipsește din Șimleu de vre-o două luni.

Ioan P. Lazar.

Misericul în jurul memoriului crește, dar opinia publică românească nu se va liniști pînă nu se va reuși a-l deslege.

Cronică culturală.

Teatrul Davila.

Un instantaneu al lui Caragiale: »Incepem«.

Deschiderea teatrului Davila în București a stîrnit o mișcare deosebită în șirul scriitorilor tineri mai ales, cari prin acest nou templu și-au găsit altarul de jertfă în interesul rededeptării neamului, casa ale cărei porți vor fi întotdeauna deschise pentru tot ce e nobil și frumos, și pentru toți aceia cari se interesează de propășirea noastră culturală.

Acum cîteva ani, cînd noi cei cari doriăm o regenerare a artei în spirit românesc, se pornise o întreagă campanie contra directorului de azi al Teatrului Liric, pe motive cari nu totdeauna erau

drepte. Căci pe lîngă toate defectele dlui Davila, acesta avea și calități, cari îi întreceau cu mult scăderile: A fost singur care a înțeles din întreaga serie de directori, cum s'ar putea conduce un teatru încunjurînd pierderile și lipsindu-se de subvențiile statului — prin punerea în scenă a pieselor străine, de atracție, cari îngrămădeau aurul la cassă și umpleau toate locurile din sala de spectacole. Bine înțeles tot omul cu greșelile lui; răpit de farmecul isbîndei s'a depărtat de scopul ce ar trebui să urmărească un teatru național, și a provocat dușmănia lumii asupra-și, dar mai ales a acelor cari din diferite motive aveau interesul să-l urască. Scriitorii mișitei, cari nu lipsesc nici unei națiuni, Piese obscure cari nu făceau să treacă prin botezul sfînt al luminei rampei, au fost respinse și toți aceștia doriām grăbirea răsplatei care n'a întîrziat să vină.

D. Davila atacat în mod nedemn, stigmatizat de toți nepricepuții trece conducerea »naționalului« dlui P. Eliad și după doi ani se reîntoarce ca să ia conducerea teatrului Liric, reconstruit. Ne bucură foarte mult această hotărîre a dlui Davila, care cu bogatele sale cunoștințe, a hotărît să se pună în serviciul artei românești, cu totul în altă direcțiune ca pînă aci. Prin luarea conducerii teatrului Liric s'a făcut o despărțire rațională între acesta și Teatrul Național, cărui li vor rămînea de aici înalate punerea în scenă a pieselor clasice, lăsînd pe seama dlui Davila repertoriul pieselor moderne, cari sub conducerea actualului director, singur specialist în acest gen, vor aduce cel mai real serviciu artei românești. Insuși domnul Davila e un rafinat actor diletant, care prin jocul său cumpănit și bine aprofundat a fost admirat în atâtea rînduri la festivitățile ce se aranjau la palat, iar trupa d-sale, compusă din cele mai bune elemente dramatice, ca Manolescu, Niculescu-Buzău, Bulandra, Bulfinsky, d-șoara Voiculescu, d-na Giurgea, Alexandrescu, Morțun și alții, tot oameni cunoscuți, cari au știut să provoace delirul publicului și cari vor contribui din toate puterile la înălțarea prestigiului noului teatru.

Stagiunea companiei dramatice Davila s'a început Dumineca trecută cu piesa »Stane de piatră« cărei i-a premers un instantaneu într'un act de Caragiale. Asupra piesei lui Sudermann nu vom insista ci vom relata în câteva cuvinte impresia ce a produs jocul artiștilor asupra publicului.

Cred că maestrul Caragiale n'a făcut bucată sa, apropoul mai bine zis, cu intenția să o expună părerilor critice și toți acei cari se vor pronunța malițios asupra ei, sau ar acuza de răutate pe maestrul ar fi nedrepti. Improvizarea lui Caragiale e o bucată ocazională, — deși nu e lipsită de calități — poate fără tendințele semnalate de cîteva cronicari bucureșteni, și e o greșală să dai concluzia că în tipul cutare maestrul a vizat pe cutare dușman sau coleg al lui. În creierul maestrului s'a învîrtit de multă vreme un prototip al profesorului stupid, care îndoaipă pe actori cu conferințe seci și fără vlagă, spunînd că pentru a fi artist îți trebuie să citești în lună și în soare, și întrelasă talentul; deasemenea și licoana respectabilei dame care să dă în vînt după mode și poartă pălării cît o zi de post, cu a cărei ascocote ochii trecătorilor, umblînd ca o porumbiță moțată și încălțată.

Ce poartă vină maestrul de nașterea acestor prototipuri în lumea gîndurilor sale. Că există ele și în realitate, cu atît mai bine, pentru aceasta însă nu urmază că personificarea lor și a celor cari le place să meargă la teatru pe gratis, țînînd lojii și fotolii de pomeană, ori a nesfârșitului pomelnic de protejați și protejate, s'ar face din răutate. Neînțelegători și rău voitorii au avut avut de nou ocazie să bîrfească, iar cîteva cronicari en chef le place să constate inferioritatea concepției maestrului față de piesa lui Sudermann. Par'că Caragiale s'ar fi gîndit vr'odată la asta.

După instantaneul maestrului a urmat piesa »Stane de piatră« a cărei interpreți au întrecut orice așteptare. Ar fi foarte greu să dăm o apreciere deosebită pentru jocul fiecărui artist; doamnele Giurgea, Alexandrescu, Sturdza și d-ș. Voiculescu în decursul activității lor pe seama Teatrului Național au arătat îndestul ce pot. Rămîne să cunoaștem pe artiștii aduși dela Iași: dd. Bulfinsky, Tony Bulandra, Storiu, Manolescu și Morțun.

Toți au fost bine și mai presus de orice laudă, mai ales cel din urmă a subjugat publicul dintr-o singură lovitură. Manolescu e un artist de mare talent și de și mai mare viitor, s'a relevat în rolul său ca un tânăr de mare talent destinat să ocupe un loc de frunte alături de cei mai mari artiști ce i-am avut vre odată. Atât în scenele de amănunte, unde se cere multă rutină și spirit de observație, cât și în scenele sguduitoare, cari dau coloritul piesei, a fost de un temperament ireproșabil. A și fost răsplătit de estazul și mulțămirea publicului care din debutul său a făcut un adevărat triumf.

În genere întreaga reprezentația a fost escentă și aceasta este marele merit al dlui Davila. Atât montarea cât și execuția își amintește de mâna măiestrului priceput și specialist. O interpretare mai justă și cu mai puține lacune ar fi fost greu de redat. Și memorabila seară de Sâmbătă s'a sfârșit într'un adevărat delir de ovațiuni și aplauze pentru acel care până aci n'avusesse parte decât de huiduieli și injurături.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 4 Octombrie n. 1909.

— **Mergeți la universitatea din București.** Inscriserile la universitatea din București se vor face între 1 și 15 Oct. st. v. Studenții noștri mai ales din anul al treilea, când la ni-i-o facultate din Ungaria nu se cere să facă examene ar trebui să adopte obiceiul de a-se înscrie pe un an la universitatea din București. Iei vor cunoaște România, viața ei intelectuală și socială, știința literaturii și politicii românești și se vor întoarce la noi întăriți în credințele și sentimentele lor românești, români în cultură și limbă. Studenții să-și facă fiecare cel puțin 2 ani la o universitate germană deși, crescuți toți în liceele săsești, cultura lor e mult mai națională, decât a studenților noștri.

Apelăm deci la studenții noștri să nu scape această ocaziune, singură în viața lor, de a cunoaște România și chiar și dacă s'au înscris la o facultate ungurească, deoarece anul al treilea reclamă mai puțin prezența lor la facultate iar șederea lor la București nu exclude studiile de specialitate. În privința asta administrațiile fondurilor noastre de burse va trebui să sprijinească și ele mă. ar în mod pasiv pe tinerii noștri doritori de cultură românească dacă se conving că ei petrec în România.

— **Delagrange va trece Kattegat.** Aviatorul francez Delagrange, care se află acum în Danemarca, a trimis ziarului »Les sports« din Paris, o depeșă, prin care anunță că se pregătește a trece strămoșia Kattegat în aeroplan. Această strămoșie — se știe — desparte Suedia de Danemarca și este largă de aproape 60 km. la nord de peninsula Jutlanda. La înălțimea râului Aarhus, distanța ce separă cele două țărături este de 105 km. Ceva mai la sud însă, între Kattegat și Beltul mare, este un braț care desparte Jutlanda de insula Zeeland. Acest braț prezintă o distanță de 30 km. peste mare, o insulă de 10 km. lățime și încă 15 km. apă până la țărmul suedez. Este probabil deci că pe aici va trece Delagrange. El are un monoplan tot de sistemul lui Blériot.

— **Invățătorii noștri la mormântul marelui Andrei.** Societatea învățătorilor bănățeni — cu sediul la Timișoara —

a delegat pentru serbările dela Rășinari pe președintele ei dl *Iuliu Vuia*; societatea arădană pe președintele ei dl *Iosif Moldovan* și d. *Dimilrie Popovici*, iar societatea orădană pe președintele ei dl *Vasilie Sala*. Credem că și societatea caransebeșană își va face datoria. Invățătorii noștri să onorează pe sine, aducând prinosul venerației memoriei marelui bărbat.

— **Inmormântarea lui Moceanu.** Vineri la orele 4 și jum. d. a., a avut loc înmormântarea rămășițelor pămîntești ale neuitatului profesor Moceanu. Cortegul a pornit dela locuința repausatului, din intrarea Rosetti, pe strada Brezoianu, bulevard calea Victoriei și calea Griviței până la cimitirul sft. Vineri. În fața Teatrului Național d. Dimitriu a ținut o scurtă cuvântare de adio. Au luat parte dnii Ionescu, inspector general al învățămîntului gimnastice; Borgovan profesor de filozofie; N. S. Velescu, cunoscutul profesor, elevul maestrului Moceanu, elevii săi dela școala de infanterie din Dealul Spirei și un mare public.

— **Aviatorul Blériot în București.** O știre senzațională s'a răspândit ieri cu iuțea fulgerului în București. Blériot, celebrul aviator francez, va merge la București, unde va face experiențe cu aeroplanul său.

D. I. Cămărășescu, secretarul general al Automobil clubului, întâlnind pe Blériot la Paris, i a propus — în numele clubului, — să vie la București spre a face câteva sboruri cu aeroplanul său.

Blériot a primit propunerea, așa că pe la mijlocul lunii Octombrie, cu prilejul ducerii aviatorului francez la Budapesta, va merge și la București.

Cu această ocaziune, întâia oră un român va lua și dânsul parte la un concurs de aviațiune. Se știe în adevăr că prințul Valentin Bibescu, care și a adus un Aparat »Voisin« cu care va începe experiențele zilele acestea la Cotroceni, va lua de asemenea parte la acest concurs.

Probabil că și d. Emil Mărdărescu din Câmpina, care așteaptă zilele acestea sosirea motorului pentru aeroplanul ce l a construit, va face primele experiențe tot cu ocazia acestui concurs.

În scop de a obține o izbândă cât mai desăvârșită, Automobil-clubul a cerut concursul Jockey Clubului, care va pune la dispoziția aviatorilor hipodromul dela Băneasa. Partea din dreapta a hipodromului va fi lărgită până la Mogoșoala, astfel încât câmpul de experiențe să fie cât mai avantajos pentru aviatori.

— **Boala țarinei.** Boala țarinei produce asupra cercurilor dela Curtea din Petersburg o impresiune foarte deprimată. E neîndoios că nervii împărătesei sunt foarte zdruncinați. Boala datează din vremea grozavelor emoțiuni ale revoluțiunii. Doctorii a stabilit că primul acces s'a produs în 1905, când Peterhoful, din pricina grevei dela căile ferate, se găsisse cu totul izolat. Țarina a trecut atunci printr'o mare spaimă. Boala ei s'a agravat, atunci când a trebuit să-și mute reședința dela Peterhof la Zarskoje-Selo.

Nervozitatea excesivă a țarinei se mai datorește și grijilor continue ce i-a inspirat starea sănătății marelui duce moștenitor Alexis, care a avut, la rând, mai multe boli. Teama ei cea mare însă, era ca fiul ei să nu fie asasinat de teroriști.

De asemenea era într'una agitată în cursul călătoriilor pe cari le-a făcut cu țarul. Era mereu prigonită de teroarea unui atentat.

În drumul făcut cu tremul numai dela stațiunea Nicolae la fortăreața Petrupawlowsk, împărăteasa își manifesta în tot momentul teama de bombele revoluționarilor.

Mai târziu starea ei se mai îmbunătăți puțin, revenindu-i la intervale buna dispoziție, dar medicii nu-și mai făceau iluzii, știind că boala se află într'un stadiu foarte înaintat. Oboselile călătoriilor din urmă la Cherboung (Franța) și Coves (Anglia) i-au stricat mult. Mai dezastruoasă însă pentru spiritul bolnav al țarinei a fost călă-

toria de acum în urmă în Crimeea, tot drumul, prin interiorul imperiului său, dânsa a tremurat pentru viața moștenitorului; sta mereu cu privit rea fixată afară și nu rostea un singur cuvânt.

Acum că boala s'a agravat într'atăta, a fost chemat ieri la Livadia medicul Curței, ca acesta să se pronunțe dacă e nevoie de aducerea unor specialiști străini. Sunt temeri că boala a ajuns în faza cronică și astfel nu va mai fi leac pentru însănătoșirea împărătesei.

— **Bogățiile Mesinei.** Suma diferitelor obiecte de valoare pe cari le-au adunat autoritățile militare din ruinele dela Messina, și a căror proprietate nu s'a putut stabili, este de vrr-o 90 milioane de franci. Cea mai mare parte a acestor obiecte se află în cazematele citadelei, iar restul în șoproane de lemn. Această colosală avere se compune din monede, bancnote, acțiuni, bonuri, etc. și este predată în paza a patru ofițeri și a unei companii de soldați.

— **Excursioniștii Turci la Budapesta.** Pe la sfârșitul lunii va sosi la Budapesta o deputațiune de industriași și comercianți turci și vor sta acolo câteva zile. La ministerul de finanțe se fac mari pregătiri în vederea sosirii deputațiunii.

— **Un furt petrecut între muți.** D. Popp, șeful siguranței din București a avut pe ziua de ieri de anchetat un furt în care reclamantul era mut, și hoțul tot mut.

Reclamantul este Mieluș V. Dinescu, pantofar din str. Tepeș-Votă No. 109, surdo-mut, care a prezentat șefului siguranței o petiție în care se plîngea că în noaptea de 29—30 August, prin spargerea cuferului și dulapului, i-s'a furat 74 lei, 4 piei de șevro și o pălărie verde de fetru moale și arată că bănuște de autor al furtului pe Toma I. Niță, și el tot surdo-mut, de ani 24 și jumătate, domiciliat în șoseaua Doamnei No. 41. Șeful siguranței a chemat imediat la cabinetul său pe surdomutul reclamat și a început ancheta care s'a făcut prin întrebări și răspunsuri scrise.

Ancheta a fost din cele mai nostime cari se văd pe la poliție și hoțul s'a dat prins numai din cauză că reclamantul a mințit spunînd că i-a furat 75 lei. El a scris și a arătat șefului siguranței că Mieluș minte cînd spune că avea 75 lei în cufer, deoarece el nu a găsit acolo decât 55 lei.

Ceiace este mai nostim e că în acest furt se află implicat și un »tăinuitor« care este și el tot surdo-mut, un anume Păcuraru Constantin, din str. Lăutari No. 7. El este »acuzat« că a primit în păstrare pieile dela hoț și... nu a spus la nimeni, deși știa că sunt de furat.

— **Cum a fost executat Bu Hamara.** Prezententul tronului marocan, Bu Hamara a fost învins prins și purtat multă vreme într'o cușcă unde a fost executat într'un mod nu se poate mai barbar. El a fost aruncat între doi lei iar când aceștia îl răniseră încât era pe moarte, a fost scos dintre ei, s'a vărsat petrolu pe el și i-s'a dat foc. Pe când fieraie îl sfășiau, Bu Hamara insulta neconștient pe Sultanul care azista la această execuțiune.

— **Cel mai mare doctor întotdeauna e Natura.** Căile și aparatele ei sunt minunate. Asa de e. și oleul de ficat de pește conține astfel de puteri vindecătoare, pe cari omul nu e în stare să le producă. — Cel mai gustos oleu de ficat de pește, — ușor de mistuit ni l dă »Emulsiunea Scott«, ce se găsește în toate farmaciile.

— **O senzațională descoperire.** Din Périgueux, județul Dordogne, în Franța, vine știrea că un insilitor a găsit, lângă Ledugne, sub niște stânci scheletul bine conservat al unui om preistoric a cărui vîrstă este evaluată la peste 20.000 ani.

— **Un monument al lui Benndorf în Atena.** La ce era ministrului de instrucție austriac domnișoara Unger, fiica renumitului grafician de același nume, a sculptat un bust în mărime naturală a fostului director al institutului de arheologie austriac, Benndorf, modelul de gips a fost expus anul trecut în galeria de arte din Viena și a stors admirația tuturor vizitatorilor Monumentul a fost turnat în bronz de firma Fremmel din Viena. Chipul lui Benndorf va fi expus în sala bibliotecii institutului de arheologie din Viena.

Boalele secrete!

scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotoi“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Buda nr. 1 (Slavonia).

— **Căsătoria fiicei lui Harriman.** Din New-York vine știrea că *Miss Mary Harriman*, fiica decedatului rege al trenurilor, se va căsători în cel mai scurt interval cu milionarul *Golet*. Tânărul financiar s'a născut în 1880 și e proprietarul unei averi de 12 milioane și jumătate de dolari, iar după moartea mamei sale va dispune de o avere de 50 de milioane.

**Auriu ca mândrul soare
Fi-va al nostru viitor!!**

Dacă vom ținea la olaltă și vom sprijini comerțianții români. Nu uita romine dragă că fratele ți-l ajuți și prin el neamul! Cărcă numai și fă cel puțin o comandă de probă la renumitul și unicul comerciant român: *F. A. Degan* din *Fiume* (Postafiock 163) căci nu te vei înșela. Cere preț-curent și-l vei primi gratis! Căci vinde foarte ieftin 1 klg. cafea fină costă numai 2 cor. 40 fil. (1 fl. 20), ține apoi thea fină (thea jubilară *Degan*), stafide, migdale, smochine, ciocoladă, cacao, orez, pești (sardinii) etc.

Intr'un pachet de 5 klg. trimite francat și mai multe mărunțișuri. Despre finețea mărfurilor ce ține sunt dovadă multele epistole de îndestulare.

El stă și în ajutorul românilor cari cercetează orașul *Fiume*, *Veneția* și *Abazzia*.

Dacă ai întârziat să-l surprinzi pînă acuma cu vre-o comandă, lasă indiferența și cearcă, căci e nobil a-l ajuta pe acel român, care luptă pentru neam. În pachete trimite și bomboane gratis și chiar ilustrate cu vederi din *Fiume* și *Abazzia*. Toate le vei ceta în preț-curent.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Atentat asupra președintelui Statelor Unite.

Un odios atentat, care putea să aibă cele mai triste urmări, s'a comis asupra președintelui Statelor Unite d. *Taft*,

La o serbare în orașul *Portland* președintele a fost urmărit de un individ, care voia să-l fotografieze. Mișcările lui însă l'au tradat și poliția a pus mâna pe dânsul înainte de a-și putea îndeplini misteriosul său plan.

Asupra lui s'au găsit un revolver și un pumnal. El a fost arestat.

Felurimi.

Adelina Patti în București. Revista „*Pearson Weekly*“ publică mai multe anecdote cu privire la *Adelina Patti* și între altele una care ne interesează pe noi românii.

Sunt mulți ani de când *Adelina Patti*, în ajunul plecării spre *București*, spusese impresarului său:

— Nu, nu merg, acolo e prea frig, prea multă zăpadă, nu vreau să merg. Să nu mai încerci să mă convingi, căci ar fi de prisos.

Sărmanul impresar, care și anunțase de o săptămână concertul lui *Patti* și care fusese înștiințat, că toate lucrurile fuseseră vândute, în loc să renunțe și să dea banii înapoi, ascultând astfel de capriciul cântăreței, trimise agentului său din *București* următoarea telegramă:

„E nevoie de o primire solemnă în gara *București*.“

Telegrafiază-mi următoarele: „*Noblețea Română* pregătește o mare primire cu ocazia sosirii d-nei *Patti* și o va aștepta la gară și reprezentării guvernului cu sănii, torțe și orchestre. Telegrafiază ora sosirii.“

Șiretul impresar reprimi chiar în aceea zi telegrama și o arătă *Adelinei Patti*, care se roși de plăcere și spuse:

— Ce oameni cum se cade! Când plecăm?

— Măine dimineață, dacă voiți.

În gara *București* așteptau pe diva șeaze-zeci de domni îmbrăcați în blăni scumpe așezați pe două rânduri, nemișcați și mândrii.

La spatele lor străluciau torțele și se aflau steaguri desfășurate, pe când două orchestre întonau imnul național român.

Zece fete investmântate în alb aruncau flori în calea mării cântărețe.

Când *Adelina Patti* se scoborâ din tren, un bătrân bărbos îi eși înainte și-i spuse:

— Nobilii din *România* vă urează bun sosit, d-nă.

În urmă, *Patti* fu dusă până la hotel de toți cei de față, în sunetul muzicii.

Blăniile fuseseră închiriate cu cinci lei una, iar preținșii nobili, consimțiseră să se îmbrace cu ele și se figureze la gară pentru șuma de doi lei fiecare. Totul nu costase de cât vre-o 400 lei. Se non e vero...

Economie.

Casele construite de primăria București. Se știe că cel mai târziu la 15 Octombrie casele ieftine, ce le clădește primăria capitalei în strada *Lănăriei*, vor fi pe deplin terminate pentru muncitori și micii funcționari, al căror salariu lunar nu trece de 200 lei. Cei cari doresc a cumpăra aceste locuințe, al căror cost este de 5.000 lei, vor trebui să adreseze primăriei o cerere arătând că: sunt cetățeni români, vârsta lor și numărul membrilor familiei, că pot plăti a V-a parte din valoarea casei, iar restul în rate lunare, timp de 20 ani până la amortizare, că primesc a fi examinați de un medic pentru asigurarea vieții lor și că își au obligațiunea a respecta toate condițiunile contractate ce va face cu comuna.

Piața de bucate din Arad.

1 Octombrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 803 mm.	14.—14.30
orz 100 mm.	6.80—6.90
ovăs 200 mm.	6.80—7.—
secară 100 mm.	9.—9.10
porumb strujit 200 mm. din acest an	6.50—6.60
porumb nestrujit mm.	4.50—80

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 k'g.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 1 Octombrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 k'gr. a fost următorul:
Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 15—28 » 60 »
De Pest — — — — —	28 » 45—28 » 80 »
Secară de calitate I. — — — — —	19 » 50—19 » 65 »
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 » 30—19 » 50 »
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	15 » 20—15 » 60 »
Ovăs de calitate I. — — — — —	15 » 50—15 » 80 »
Ovăs de calitate a II. — — — — —	15 » —15 » 40 »
Cucuruz — — — — —	15 » 50—15 » 70 »
Bănățanesc — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95 »

BIBLIOGRAFII.

A apărut „*Luceafărul*“ Nr. 19 cu următorul sumar: *C. Sandu-Aldea*: Brigadierul *Frunză*. — *Ecatarina Pitiș*: *Idila* (poezie), *Cu steaua* (poezie), *Cântec poezie*. — Din popor *Poezii*. — *Mihail Sadoveanu*: *Privești din Delta*. *Pribeții*. — *D. M. Scurtu*: *Scrisoare din țară* (poezie) — *T. Murășan*: *Întâiul stol* (poezie). — *Z. Bărsan*: *Mărul*, dramă în două acte (sfârșit). — *Maria Căntan*: *Cântec* (poezie), *Scrisoare* (poezie). — *C. Ardelean*: „*Spre soarele apune*“ (poezie). — *N. G.*: *Cronică bucureșteană*: *Introducere*. *Bucureșteanul*. — *Dări de seamă*: *Ecatarina Pitiș*: *Poezii* (I. *Borcea*). — *Cronică*: *Literaturile și limbile romanice*. *Negru Vodă* la *Academie*. *Adunarea societății pentru fond de teatru român*. *Societatea de colportajiu*. *Constituirea Societ. scriitorilor români*. *Congresul studenților din Iași*. *Un calumniator*. *Dela teatrele din București*. *Știri*. — *Ilustrațiuni*: *Fată de Ciangău*. *Pereche tânără săsească* din *Șelimbăr* (*Sibiu*). *Sași întrind în biserică* (*Fotogr. Fischer*, *Sibiu*). *Costum de Oitean* (*România*).

Din colecțiunea de predici a profesorilor *Dr. Tarnavski* — *Dr. Voiutski*, ediția II. a apărut tomul I. Se avizează deci toți cei interesați, că zilele acestea se va face expediția tomului I. și anume celor cari l-au prenumărat și solvit la timp, li-se va trimite francat, iar celor întârziți numai după ce vor fi răspuns prețul în mod anticipativ, dimpreună cu portul postal, așadară 6 cor. 30 fil., (pentru *România* lei 7 plus 50 bani). Pentru expediția recomandată are a se mai adauge șuma de 25 fil. (respective 30 bani pentru *România*).

La dorință opul se trimite și compactat pentru câte 1 cor. de fiecare tom. Orice sume au a se trimite numai pe adresa: *Dr. Dimitrie Ciolocan*, profesor în *Caransebeș* (*Karansebes*), la care unic se și poate procura opul.

Poșta Redacției.

Horia. „*Badea Visalon*“ e aici și va veni, bi-letul dorit ți-l aduce trimisul nostru care va veni acolo. Noroc.

„*Cârțișoreana*“ Nu cunoaștem nici-o traducere românească și nu credem să fi apărut una.

Frâua. A da unui episcop străin onoarea cuvenită — fără jignirea demnității și caracterului național al bisericii noastre — nu este un act antinațional și preoții de alte confesiuni păzesc și el în astfel de cazuri reciprocitatea, dând arhierieilor noștri aceași cinste la primire. D-voastră nu aduceți altă învinuire preoților în chestiune, deci nu găsim motiv de a-i atăca, oricât am aprecia bunele sentimente cari vă îndeamnă.

Unuia care s'a interesat. Adresa dlui *Eugen Brote* e: *București*, strada *Filaret* 31.

A apărut și se află de vânzare la librăria „*Tribunei*“

„Impresii de teatru din Ardeal“ de *Zaharie Birsan*.

Recomandăm cu căldură acest frumos și interesant volum, în care se afirmă cu o nouă putere talentul simpaticului nostru artist.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Redactor responsabil *Iuliu Giurgiu*.

„*Tribuna*“ Institut tipografic, *Nichin* și cons.

Ce e mai bun?

La tot cazul, de cât ori-ce fel de untură de pește, e mult mai bună *EMULSIUNEA SCOTT* fiind ușoară de mistuit, produce efect vindecător grabnic.



E mai bună și pentru aceea, că o înghit cu plăcere și aceea, cari de untura simplă de pește sau îngreșat.

EMULSIUNEA SCOTT

se preparază numai din cel mai curat oleu de ficat de pește ce să produce la *Lofoten* (*Norvegia*), — pentru-că acesta e cel mai nutritor în toată lumea.

Se vinde în toate farmaciile.

Un flacon original 2 cor. 50 fil.

Caut urgent
un adiunct (practicant)
Poiana (cott. *Sibiu*).

George Bărbat,
notar comunal.

Medic român în *Carlsbad*.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din *Viena* consulează în *Carlsbad* „*Haus Amethyst*“.



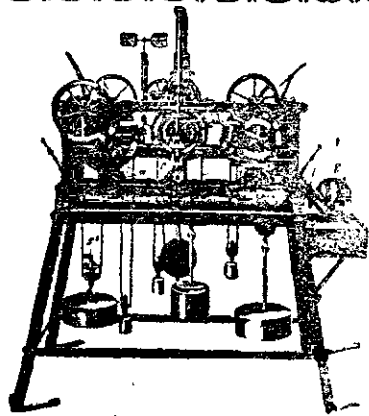
BERBERSZKI MIKLOS

pantofar

Nagybecskerek, Józseffőherceg-ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot felul de ghețe și pantofi pregătiți din piele neagră și colorată, precum și din din catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Neguțătorii se bucură de favoruri deosebite.



Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă.

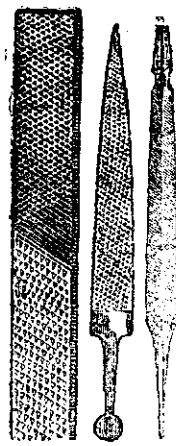
Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

și a on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.** Pregătește clopote în refnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezășie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăți în rate. **BUDGET GRATIS.**

HAFFNER JÓZSEF

tăietor de pile

SIBIU (Nagyszeben), Elisabethgasse 42.



Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

TUNNER CORNEL

industrie de marmură și granit.

Telefon 856.

Timișoara

Telefon 856.

Hunyady-ut 4 (Telefon 280).



Își recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmură, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moder.

Având un magazin bogat, liferez mai — — ieftin ca orice concurență. — —

Recomandându-mă on. public eu stimă

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).

Magazin: In Sibiu la Carol F. Jickeli.



Magazin mare stabil

Pregătesc olane foarte bune în stil modern,

„Patent Fűtő Multiplicator“

brevetat, ușor de încălzit, în colorie cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefantină, alb, samoa, drap, de colorarea ma-

zerei, merie, albastră, vânătă, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fiert din porțelan de colorare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanția de 2-3 ani.

Sănătate!

Putere!

Fac cunoscut onor. public, că în atelierul meu pregătesc renumitul

aparat galvanic-electric.

Acest aparat se folosește cu succes la: reumă, slăbire corporală, boale de nervi și de stomac, neuralgie.

Prețul unui aparat complet laolaltă cu cingătoare electrică și modul de întrebuințare **55 cor.** Se garantează că este cel mai bun fabricat. Cu explicări și informațiuni servește

H. Süßmann orologier și reparator de aparate electrice contra — slăbirei corporale. —

Sibiu (Nagyszeben) Reispergasse Nr. 27.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI

ARAD, Forray-utca Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flanele de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri femeiești gata, pânză de ață și pamut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă, și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preoțești pe culorile roșu, vânăt și negru.

Vânzare de lemne de foc!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, cumcă din pădurile proprii și de pe proprietatea mea liferez cele mai bune

lemne de foc

din magazina dela Bârzava (cott. Arad) cu vagonul. Afară de aceasta recomand magazinul meu de lemne, calitatea cea mai bună, uscate și clădite în stânjini, în **Arad, Óvár-tér nr. 10.** (La fosta casă de vamă înaintea podului cetății).

Liferez acasă și lemne tăiate cu săcurea dela 50 kgr. în sus. Una maje metrică cu 1.60—2 cor.

Prețurile se pot ști la facerea comandelor dela dl **Petru Novac**, propriet. pădurilor d'n Vasoia, în **Arad** str. Weitzer János nr. 19. **Telefon 670.** (Dela Octombrie în casa proprie Teleky-u. nr. 4, vis-à-vis de reședința episcopescă) sau în Arad Óvár-tér 10. **Telefon 579** unde e magazinul la fosta casă de vamă înaintea podului cel mare a cetății.

De asemenea pot servi cu țigle (cărămizi) veritabile.

Cerând binevoitorul sprijin al onor. public rămân cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

proprietar și neguțator de lemne.

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmar.
SZATMÁR strada Teleky 8.
 Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**
 Primește:
 instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.
 Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.



Grosz Nagy Ferencz,
 farma- : : farmacia : :
 elst. : : **Debreczen** : : «Arany egyszaru»

Numai există reumă!

Cine voește să soape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2.65 Cor.** cu îndrumare, **3 sticle mari 6.65 Cor.** cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági Balszopodó
MUSTAȚA E FRUMOASA
 dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSAG
 cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 ml. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Medicament pentru văpsirea părului.
 în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să albă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medelament pentru oif și te culoare 4 cor.

Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczki din Cluj

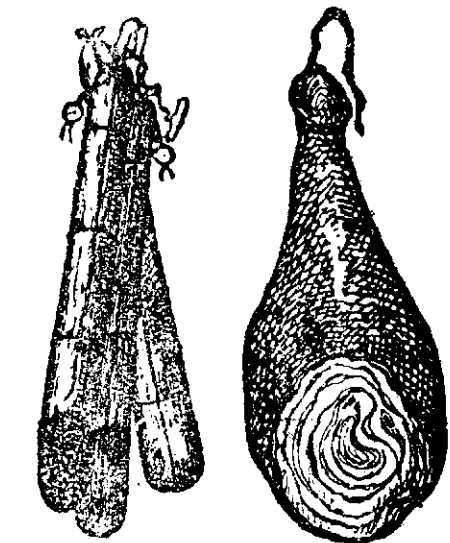
aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au mărit-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cârnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadlă, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă

cârtaș de Cluj și sângerete; specialități de cârtaș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.



Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuos. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de cârnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

TH. SCHMIDT — mai înainte — väd. Fried. Klein
 Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse 7.

recomandă noutățile sale de **parasoale și entoutcas** (pentru orice ocaziune) precum și magazinul bine asortat de **plchiere pt. doamne și domni** de calitate bună, plăcute, darabile și cu prețuri ieftine.

Stofa usuroasă pentru cuverte de mătase și jumătate mătase pe ales executate prompt și neesceptionabil. — Bastoane cu prețuri foarte ieftine. —

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

**Cel dintâu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.**

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárád, Nagyszoban, Déva și Bánpatak.



Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 25.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință on. public, că mi-am deschis **nou atelier de fotografiat** în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerințele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint-brom. — Recomand în deosebi specialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regnicolară am fost distins cu medalia de aur. — De altcum pregătesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în duminică și sărbători.

Cu deoseb. tă stimă:

Csizhegyi Sándor, fotograf.

BENEDEK SÁNDOR orologier și
giuvaergiu —
Cluj—Kolozsvár, Wesseléni M.-ut nr. 13. (Lângă banca
„Coroana“.)

Își recomandă asertimentul său bogat de orololoage și giuvaergicale cu prețuri foarte avan'agioase și lucrate în cel mai fin sistem. Obiecte de salon de argint veritabil și argint de China în mare asortiment; tacâmuri de masă din argint se pregătesc după prețul curent de zi. **Oroloage veritabile „Omega“** pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt și sol'd. Prețurile cele mai moderate.

Acei cari cer cu provocare la ziarul „Tribuna“ primesc **catalogul gratuit** și portofranco acasă.

Comandele din provincie se efectuează prompt și conștient os.



— DROGUERIE. —

Dubiniewicz Oszkár

— comerciant de articole medicale, chimice și parfumuri. —

— Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8. —

Chiag litr. 3 cor.

Aparate de fotografiat și tot ce se ține de ele, hârtii și articole chimice, Aparata dela 8—200 cor

Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătrefei a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cor. 1-20.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.